PIN Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju

Szanowni Państwo,

sektor bankowy w Polsce od lat jest stabilny i wiarygodny. Polskie banki wyróżniają się pozytywnie na tle międzynarodowym i stanowią mocny filar polskiej gospodarki. Banki zbudowały silną bazę kapitałową, dzięki czemu są uodpornione na potencjalne ryzyka i zachowują wiarygodność na rynkach finansowych. Stanowi to fundamentalny kapitał w obecnej sytuacji, związanej z rozprzestrzeniającą się epidemią koronawirusa COVID-19.

Mając na uwadze rolę banków z punktu widzenia sytuacji finansowej klientów i finansowania gospodarki, w szczególności przedsiębiorstw, polski nadzór finansowy opracował pakiet działań dodatkowo wzmacniających odporność sektora bankowego i możliwości finansowania gospodarki w związku z pandemią koronawirusa COVID-19. Nazwaliśmy go **Pakietem Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju**, w skrócie **„PIN”**.

Działania te koncentrują się na utrzymaniu równowagi między zapewnieniem właściwych wskaźników stabilności systemu finansowego (w szczególności sektora bankowego), a utrzymaniem i wsparciem aktywności gospodarczej (w szczególności utrzymaniem dostępności kredytu dla przedsiębiorstw). Utrzymanie tej równowagi powinno być priorytetem w działaniach organów nadzoru finansowego oraz regulatorów w obliczu pandemii COVID-19. Nasze inicjatywy wpisują się w podejście innych organów nadzoru finansowego na świecie oraz głównych banków centralnych, są również zgodne z aktualnymi rekomendacjami Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

Przygotowując proponowany Pakiet, Urząd KNF dokonał przeglądu możliwych do zastosowania działań wspierających bezpieczeństwo sektora bankowego i rozwój gospodarczy. Katalog tych inicjatyw ma charakter otwarty, a jego poszczególne elementy mogą być wdrażane w zależności od rozwoju sytuacji. Niektóre z nich nie mogą być zrealizowane samodzielnie przez UKNF i wymagają ścisłego współdziałania m.in. z Narodowym Bankiem Polskim, Ministerstwem Finansów, Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, Związkiem Banków Polskich, Polską Agencją Nadzoru Audytowego, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z audytorami, a przede wszystkim z zarządami banków. Organ nadzoru deklaruje pełną otwartość na współpracę oraz podjęcie aktywnych działań w celu wdrożenia proponowanych rozwiązań. Przewidujemy także możliwość – w odpowiednim zakresie – ograniczenia lub zawieszenia bardziej obciążających banki (organizacyjnie lub kadrowo) działań nadzorczych. Zakładamy również pragmatyczne podejście do środków sankcyjnych związanych z przejściowym brakiem wypełniania norm.

Proponowane w ramach Pakietu inicjatywy w głębokim przekonaniu nadzoru stworzą zarządom banków możliwość adekwatnej reakcji na obecne i przyszłe ryzyka, w tym pozwolą zachować ciągłość finansowania klientów lub oferować im zróżnicowane działania osłonowe.

UKNF zaprasza wszystkich, od których działań zależy sprawne i bezpieczne wdrożenie proponowanego Pakietu, do otwartego dialogu w celu utrzymania zdolności sektora bankowego do finansowania gospodarki przy zapewnieniu jego stabilności i bezpieczeństwa. Tylko wspólnymi działaniami możemy zapewnić dalszy rozwój Polski i stawić czoła przejściowym wyzwaniom, z którymi mierzy się światowa gospodarka.

dr hab. Jacek Jastrzębski, prof. UW
Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego

Działania w obszarze rezerw i klasyfikacji ekspozycji kredytowych

CELE: utrzymanie zdolności do finansowania klientów i gospodarki, umożliwienie budowy rozwiązań osłonowych dla klientów banków, ograniczenie negatywnego wpływu rezerw i odpisów na sytuację finansową banków

Działania służące rozłożeniu straty w dłuższym horyzoncie czasowym

W stosunku do banków sporządzających sprawozdania finansowe na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy (PSR), organ nadzoru zaproponuje wprowadzenie odpowiednich zmian do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Zmiana polegałaby na wprowadzeniu przepisów, które pozwoliłyby na wyłączenie z obowiązku przekwalifikowania ekspozycji kredytowych wobec mikro – oraz małych i średnich przedsiębiorców i osób fizycznych – pracowników (w tym osób tracących pracę) w szczególnie dotkniętych branżach, w przypadku których zmiana harmonogramu spłaty byłaby spowodowana sytuacją ekonomiczno-finansową związaną z pandemią.

Dostrzegamy w tym zakresie konieczność bliskiej współpracy nadzoru i sektora bankowego z audytorami oraz akceptacji przez audytorów proponowanego podejścia.

W przypadku banków sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (MSR), zarządy banków są zobowiązane do ustalania zasad rachunkowości, w tym zasad szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe w oparciu o MSR. MSSF 9 wprowadza obowiązek szacowania oczekiwanych strat kredytowych dla całego portfela aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu oraz według wartości godziwej przez inne dochody całkowite. Przypominamy, że w przypadku kredytobiorcy w dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, przy braku opóźnień w spłatach, zmiana harmonogramu spłaty kredytu nie powinna wpłynąć na przeklasyfikowanie tego kredytu do fazy II lub fazy III, czyli nie powinna prowadzić do wzrostu wysokości odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Implementacja proponowanego podejścia będzie pozostawać w gestii zarządów banków, przy czym identyfikujemy również konieczność ich bliskiej współpracy z audytorami i akceptacji przez audytorów proponowanego podejścia.

Ograniczanie kosztów związanych ze spadkiem jakości aktywów

UKNF zastosuje elastyczne podejście do stosowania wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) odnośnie do ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych. Warto wskazać na stanowisko EBA wyrażone w związku z zagrożeniem koronawirusem, zgodnie z którym „jest istotne, aby klasyfikacja ekspozycji właściwie i w odpowiednim czasie odzwierciedlała spadek jakości aktywów. Istnieje jednakże pewna elastyczność w implementacji tych wytycznych EBA i EBA apeluje o dialog między nadzorcami i bankami, także w zakresie strategii dotyczących ekspozycji nieobsługiwanych, analizując każdy przypadek indywidualnie".

KNF jest gotowa odłożyć w czasie wdrożenie Rekomendacji R, co pozwoli zarządom banków na większą elastyczność w ustalaniu zasad rachunkowości, w tym zasad szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W odniesieniu do banków stosujących PSR, UKNF zarekomenduje MF zmianę przepisów dotyczących okresu ujmowania zabezpieczeń kredytowych w rachunku rezerw celowych w rozporządzeniu MF w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Zmiana ta polegałaby na wydłużeniu okresu ujmowania zabezpieczeń kredytowych dla celów pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych.

Działania w obszarze buforów kapitałowych

CELE: umożliwienie oferowania rozwiązań osłonowych dla klientów banków i utrzymanie zdolności do finansowania klientów i gospodarki w wyniku uwolnienia znacznej ilości kapitałów

Przewodniczący KNF jako członek Komitetu Stabilności Finansowej poparł obniżenie bufora ryzyka systemowego, co nastąpi na mocy rozporządzenia MF.

Organ nadzoru liczy się z ryzykiem czasowego funkcjonowania banków poniżej wymogu połączonego bufora i podejmując działania nadzorcze będzie uwzględniał sytuację zewnętrzną oraz dążenie banków do utrzymania finansowania gospodarki.

Organ nadzoru w dalszej kolejności rozważy możliwość konsumpcji lub zmniejszenia bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (bufora O-SII).

UKNF dopuszcza zmianę struktury dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych (P2R, tzw. *add-on*) i możliwość pokrycia tego wymogu w mniejszym stopniu kapitałem podstawowym Tier I (CET1).

Działania w obszarze norm płynności

CEL: zapewnienie obsługi klientów i obiegu pieniądza w gospodarce przy zachowaniu bezpieczeństwa deponentów – w wyniku ograniczenia dodatkowych napięć płynnościowych związanych z koniecznością wypełniania norm LCR

UKNF będzie w sposób indywidualny, uwzględniając również sytuację zewnętrzną, podchodził do kwestii wysokości bufora płynności, odpowiednio dostosowując reakcję nadzorczą na wypadek kształtowania się wskaźnika LCR banku poniżej norm regulacyjnych.

Działania w zakresie bieżącego nadzoru

CEL: umożliwienie bankom skoncentrowania się na obsłudze klientów i procesach kluczowych oraz na bieżącej działalności operacyjnej

UKNF zaktualizuje plany inspekcji przy zachowaniu celów nadzorczych (zakładamy ograniczenie inspekcji w najbliższym czasie).

UKNF zminimalizuje lub odsunie w czasie wybrane obowiązki nadzorcze, np. badania pozasprawozdawcze, pozyskiwanie informacji na potrzeby BION.

UKNF uwzględni szczególną sytuację przy decydowaniu o przesuwaniu terminów aktualizacji planów naprawy i innych obowiązków, zgodnie z potrzebami podmiotów nadzorowanych i możliwościami UKNF.

UKNF przesunie w czasie o pół roku termin dostosowania się banków do wytycznych EBA w sprawie outsourcingu.

Działania o charakterze legislacyjnym

CEL: umożliwienie bankom uwzględnienia szczególnej sytuacji niektórych kredytobiorców z segmentu mikro- oraz MŚP wskutek wystąpienia stanu zagrożenia epidemicznego

Dla przedsiębiorców, których zdolność do generowania przychodów podlegać może – ze względu na zagrożenie epidemiczne – istotnemu ograniczeniu lub wręcz „zamrożeniu", kluczowa będzie możliwość utrzymania bieżących finansowań obrotowych. Dotyczyć może to w szczególności mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorstw. W celu umożliwienia bankom uwzględnienia szczególnej sytuacji, w jakiej mogą znaleźć się kredytobiorcy (zwłaszcza z segmentu mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorstw) wskutek zagrożenia COVID-19, UKNF zaproponował regulację pozwalającą bankom – w odniesieniu do ich obecnych klientów z tego segmentu – wydłużać zapadalność lub w inny sposób modyfikować na korzyść klienta warunki kredytów, przy czym decyzja taka będzie mogła bazować na dokonanej uprzednio przez bank (nie wcześniej niż 30 września 2019 r.) ocenie sytuacji finansowej i gospodarczej klienta. Alternatywą dla tego typu działań dla wielu przedsiębiorców sektora MŚP byłyby opóźnienia w regulowaniu zobowiązań, a nawet niewypłacalność. Zaproponowane rozwiązanie zwiększa więc elastyczność po stronie banku, a w efekcie – perspektywę utrzymania finansowania przez klienta.

Proponowane rozwiązanie jest obecnie – z inicjatywy UKNF – przedmiotem prowadzonych w trybie pilnym prac legislacyjnych na poziomie ustawowym.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20, Warszawa
www.knf.gov.pl